

EL

MAGAZÍN

Núm. 249

Divendres, 4 de novembre de 2022

ECONOMIA

Dels fons que han d'arribar de Brussel·les només se n'han executat una quarta part

CUINA

Sistemes de congelació per aprofitar millor els aliments

MARC SANYÉ

JOSEP COSTA

"És el moment de tornar a posar la independència sobre la taula"

ENTREVISTA

JOSEP
COSTA

“Hi ha cercles de poder polític i mediàtic que volen reescriure la història”

El jurista Josep Costa (Santa Gertrudis de Fruitera, Eivissa, 1976), exdiputat i vicepresident del Parlament, ja no és en la primera línia de la política, però la seva veu ressona amb força en el debat sobre el moment que travessa l'independentisme. I també als tribunals, on se'l jutja al costat de Roger Torrent i els altres membres de la Mesa del Parlament per haver permès els debats de resolucions sobre la independència i la monarquia el setembre de 2019. En la darrera sessió del judici, va plantar el tribunal i va marxar de la sala.

Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós

Fem aquesta entrevista el dia 27 d'octubre, quan fa cinc anys que el Parlament va votar la declaració d'independència. Un aniversari que no s'escau en un moment bo per al sobiranisme. Mirant enrere, diria que des de llavors ha estat en reculada?

Estem molt pitjor, evidentment. I hi ha hagut una reculada. Però no ha estat una progressió constant. Hi ha factors que han trencat els avenços que s'havien fet. A mi sempre m'agrada recordar que just abans de la pandèmia l'independentisme encara no estava desmobilitzat. Quan hi va haver la resposta a les sentències del Suprem, el moment era bo. Es va donar una mostra de fortalesa. O en l'acte de Perpinyà amb Carles Puigdemont, dues setmanes abans del confinament. Ha estat durant la pandèmia, que han passat moltes coses: les eleccions espanyoles just abans, els pactes a Madrid, la inhabilitació del president Torra... es dibuixa el canvi de rasant. Si hi afegim la mateixa pandèmia, s'ha creat un còctel destructiu. Hem sortit d'aquest parèntesi amb una dissociació gran entre la gent i les institucions.

L'escriptor Francesc Serés n'ha fet un llibre, sobre aquest desengany. Hi ha un moment que diu: “Ni el poder ni la política del país estan disposats a donar explicacions. O bé no saben com posar-s'hi o no els convé.” El que ha provocat

aquesta dissociació és la manca d'explicacions?

Jo crec que n'hi ha hagut, i tots crec que sabem, amb un grau considerable d'exactitud, el que va passar i per què va passar. El problema són les lliçons que n'hem d'extreure.

I aquí ja no ens posem d'acord...

Hi ha cercles polítics i mediàtics, cercles de poder, que volen reescriure la història per dirigir-la en un sentit determinat que no respon a la realitat dels fets de fa cinc anys. Les explicacions hi són, per a qui les vol... el que no hi ha són les dimissions que hi hauria d'haver després.

S'ha imposat el relat de cada partit?

Hi ha hagut poca fiscalització, s'han demanat poques explicacions. Hi ha determinats líders polítics que diuen exactament el contrari que fa cinc anys i mai ningú no els pregunta quan mentien, si ara o abans. Penso que a algú que fa això li haurien de demanar a cada entrevista.

Potser ha canviat d'opinió, de manera de veure la situació...

Un pot canviar d'idees, d'ideologia fins i tot, de valors... però canviar explicacions sobre fets és més difícil. Quan has dit que per fer la independència s'ha de fer això o allò, i a més dius que no hi ha cap altra manera, costa molt d'entendre per què al cap de cinc anys volen fer-ho d'aquesta manera que sempre havies dit que era impossible. No es pot despatxar amb un *he canviat d'idea*.

La declaració d'independència que es va aprovar avui fa cinc anys, es pot entendre encara com un mandat? Hi ha qui diu que n'hi hauria prou només amb aixecar-la i publicar-la al Diari Oficial de la Generalitat...

El que hauríem d'haver après i no hauria de generar més discussions és que no és un problema de validesa, o de valor polític. A vegades em sap greu que es digui que va ser una ficció o un engany. Estic segur que algunes de les persones que la van votar no s'ho creien, o per a elles era un fet d'oportunisme per sortir del pas i anar cap a unes eleccions. Però això és irrellevant: en un Parlament, si s'aprova una llei –encara que sigui perquè un diputat s'ha equivocat en votar– allò és llei. N'hi ha molts exemples, de coses que s'han aprovat per accident, i mentre no es canvien, son vàlides. Fins i tot en el supòsit de que ningú es cregués que la declaració d'independència tenia un valor, el té. Perquè quan fas un acte parlamentari, una votació, ho llegeixes solemnement i ho declares aprovat, té vida pròpia. El valor polític que té és ser una expressió de la sobirania popular. Els diputats no són més que representants de la gent, no tenen la sobirania del país. I si ho van aprovar, existeix. La publicació, és prescindible. Els 70 països del món que van fer comunicats en resposta a la declaració d'independència de Catalunya no van esperar si es publicava.

Va haver-hi 70 països que van reaccionar? Cap a favor, en tot cas...

Expliquem-ho bé. La majoria van ser interpel·lats per Espanya, que buscava suport a la seva unitat. Si és cert que no existeix la declaració i no tenia cap valor, per què es dedicaven a fer això i van aconseguir que 70 estats –els més importants entre ells els Estats Units o la Unió Europea– fessin comunicats a favor seu? No podem dir que no va passar res. Una altra cosa és que no es pronunciessin a favor nostre.

Tampoc se'ls va demanar...

No vam fer res per merèixer-ho, ni vam actuar en conseqüència. Però vol dir que allò que vam aprovar al Parlament tenia una transcendència política i jurídica en l'àmbit internacional. És amb això que ens hem de quedar. Tenim una llarguíssima llista de països que han fet una declaració d'independència que no ha arribat a ser efectiva fins anys després. La dels Estats Units, que és un text fonamental històricament i molt potent des del punt de vista filosòfic, no es va ni votar, es va signar.

I aquí es va signar també?

Els 72 diputats que van votar-la, la van signar del seu puny i lletra, i això té un valor. Els que l'han signat no se'n poden desdir, al marge del que opinin

“La resposta a la repressió de l'Estat és equivocada des del primer moment. Si la recepta per eliminar-la o desjudicialitzar és fer bondat, aleshores jo no hi jugo”

“En el cas contra l'anterior Mesa del Parlament, el TSJC no té jurisdicció ni tan sols per absoldre'ns. Simplement, no ens pot jutjar, i tinc com a objectiu que això es reconegui”

avui. Van signar perquè tenien el mandat de fer-ho, van signar en nom nostre.

Ara som on som, no tenim República Catalana...

La feina més feixuga està pendent. La constitució de la República Catalana com un fet, un acte de sobirania que constitueix un poder independent. Deixar de ser governats per l'Estat espanyol, disputar-li el poder i guanyar. Impedir que els tribunals, els exèrcits i les policies actuïn a Catalunya. I això no es fa amb un paper, sinó exercint la sobirania. En el moment que el govern de Catalunya no va fer cap pas per donar compliment a la declaració, és evident que no vam intentar fer la independència. Si no som independents és perquè mai no vàrem tenir un govern que exercís el mandat.

Creu que el país s'ha enfangat en discussions petites, de vol gal·linaci? Contrasta l'ambició del que em diu amb l'actualitat d'aquests dies...

En el context d'aquests dies, especialment. Quan la gent em pregunta què caldria per arribar a la independència a partir d'on som ara, jo sempre dic que el primer que cal és parlar-ne. No es fa la independència parlant d'altres coses, i de coses insignificants. Una part de l'estratègia per fer-nos recular és distreure'ns en debats que ens allunyen de focalitzar l'objectiu.

Com quins?

Un d'ells, la repressió. La resposta que s'hi ha donat és equivocada, majoritàriament, des del primer dia. El franquisme ja ens havia ensenyat com esquivar-la, oi? “Faci com jo, no es fiqui en política.” Si la recepta per eliminar la repressió del taulell polític (o *desjudicialitzar*, com es diu ara) és fer bondat, jo no hi jugo. El mateix Consell d'Europa ens ha recordat que la independència és legítima, expressada en termes no-violents i democràtics. I no es pot criminalitzar. No pots renunciar els teus drets per evitar la repressió: alguns dels líders que eren a la presó van fer declaracions públiques renunciant a la unilateralitat de manera explícita, que després el govern d'Espanya inclou en la motivació dels indults. És a dir, els podem indultar perquè solemnement han abdicat.

Seria partidari de fer una llista al marge dels tres partits independentistes, com proposa l'ANC?

El més important perquè unes eleccions futures

ens permetin avançar cap a la independència és que en la campanya es parli d'independència. Si no se'n parla, és igual si hi ha una opció o n'hi ha cinc, perquè no en sorgirà el mandat per fer la independència. I a la gent que li importa, no votaran en conseqüència. Es tracta de tenir el debat al capdamunt de l'agenda política. Fixi's que en els anys ascendents del procés, tothom en parlava, fins i tot els que hi estaven en contra, que gairebé en parlaven més que els partidaris.

Les eleccions plebiscitàries, dèiem...

Exacte. Consisteixen precisament en el fet que tothom va a votar sobre un tema. I es converteixen en un plebiscit. Tenir el tema al centre és clau per avançar. I després cal explicar el com: els instruments, els terminis...

Però això vol dir deixar de banda qüestions tan importants com la crisi econòmica, per exemple?

És clar que no. Tots sabem que la independència ens cal per tenir un país millor, més just i pròsper. Per tant, hem de parlar de la crisi, de les infraestructures o dels serveis públics... però vinculats al projecte de la independència. És l'estratègia que havíem fet servir i ens va portar als millors moments.

Estic convençut que si es fes la llista cívica el seu nom seria sobre la taula, com a persona sense carnet de partit. Estaria disposat a tornar a la primera línia si li ho oferissin?

Ara no és el moment de parlar de candidatures o llistes, és el moment de tornar a posar la independència sobre la taula. És la meva preocupació. Jo no vaig buscar mai cap càrrec polític, no m'he presentat mai voluntari. Totes les responsabilitats m'han arribat per propostes que m'han fet. I ara tampoc em postularé per res. També dono per suposat que d'aquí a dos mesos estaré inhabilitat per presentar-me a unes eleccions. Si fes plans en aquest sentit, seria molt agosarat per part meva.

I ara que parla del tema. Com està el seu procediment judicial en la causa contra la mesa del Parlament? En la vista del judici va optar per marxar de la sala i plantar el tribunal.

Està vist per sentència. El judici va continuar, tot i que el fiscal creia que no s'havia de fer. Tant si la sentència és absolutòria com si és condemnatòria no hi estaré d'acord. Només hi ha una solució acceptable, que seria la nul·litat de tot el procediment. En altre cas, continuaré batallant. La sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) es pot recórrer al Suprem, i després a Europa, on ja tinc presentades dues demandes més.

Vostè és jurista. O sigui, entenem que la seva línia de defensa és molt conscient i raonada.

Si, efectivament. Des del moment que es va obrir el cas, vaig argumentar de forma consistent i sistemàtica que no es podia fer aquest judici, perquè anava en contra de la inviolabilitat parlamentària. El tribunal no té jurisdicció, ni tan sols per absoldre'ns, simplement no ens pot jutjar. Tinc com a objectiu que això es reconegui.

Ja va obtenir algun èxit, amb la recusació de dos membres del tribunal.

Aquest tribunal ja té una trajectòria d'haver jutjat presidents de la Generalitat o membres de la Mesa del Parlament en circumstàncies absolutament irregulars. El que vaig fer és portar fins al final la denúncia. I ens van donar la raó, perquè estaven mancats d'imparcialitat.

Hauria estat bo que aquesta línia s'hagués adoptat en altres casos i judicis relacionats amb el procés?

Tot això són causes polítiques, i es veu amb el que està passant amb la renovació del Consell General del Poder Judicial, amb maniobres grolleres i escandaloses. Esperat un judici just en aquestes circumstàncies és impossible. Només queda boicotejar fins allà on pots l'acció d'aquesta justícia.

La reforma del delictes de sedició, es pot explorar o té els seus límits?

El risc és que pugui acabar pitjor del que està ara. La mobilització de l'1-O no té ni remotament les característiques de sedició.

OPINIÓ

**Josep M
Perramon**

Esporgant la llibreria

Les vacances d'estiu són un bon moment per fer un repàs a les prestatgeries de casa. Sí, de tant en tant és necessari fer-hi una esporgada per donar-hi cabuda a novetats. Encara que els llibres no caduquen, cal repassar-los i donar-los una nova vida. Amb tot el que he trobat, i que ja no recordava, be podríem fer que algú més jove els repassés i llavors, potser, ja entendrien com som els que ja tenim anys i que, a vegades, quan ens fan algunes preguntes no sabem què respondre. Però els llibres diuen moltes més coses de les que hi llegim. Marquen tot un passat, creen un present, i, si hi parem atenció, de ben segur que ens preparen pel futur. Si no trobéssim segons quins llibres seria difícil recordar alguns moments. Així ha sigut com he recordat un escrit que un mestre, quan era més petit que jove, ens deia que poséssim a la primera pàgina del llibre, aquella que ni tan sols hi havia la nota del censor. Escrivíem: "Si este libro se pierde, debe usted saber que es de un estudiante que lo ha menester. No es pobre ni rico, ni hijo de un marqués. Si quiere saber su nombre, aquí abajo lo pondré." I a sota hi posàvem el nom. No és veritat que això avui ens faria riure? No puc imaginar posar aquesta nota en un portàtil o un telèfon.

Però, com que el temps fa que acumulis moltes coses, els llibres no en són pas una excepció. Alguns pensaves que ja no els tenies o almenys no els recordaves. Són aquells que el religiós o la religiosa et recomanava perquè tinguessis un cel més segur o t'alliberessis d'un infern ple de maldat amb tortures que no et podies ni imaginar, tot i que en alguns llibres estaven prou ben il·lustrades per ments tortuoses i rebuscades. Sempre et quedava la possibilitat de passar un temps pel purgatori, que adreçava el que havies torçat en vida. No era pas estrany que les noies i dones com a inductores a pecar ho tinguessin més malament que els nois i els homes. En un dels llibres que vaig trobar i que parla de què has de fer per salvar-te, abans de començar hi ha una nota que diu: "Para Hombres

mayores de 18 años." I a sota hi afegeix: "Para chicas se ha hecho una adaptación femenina con la portada azul." Val a dir que el llibre del homes tenia la portada vermella. Això sí, havent passat la censura "nihil obstat" que amb traducció casolana vol dir: cap problema, i amb la autorització d'un bisbe. En aquest cas, tal com ho penso ara, m'agradaria conèixer les diferències del cel per a uns i per a les altres. Jo creia que no eren camins diferents sinó un mateix camí.

Tot i així, la veritat és que hi havia més llibres per informar o educar les noies que els nois. En alguns fins i tot els informaven de com havien de posar-se en el moment de fer l'amor per assegurar-se que així seria més segura la fecundació. Jo no els recordava i tampoc crec que mai n'hagués llegit cap, ja que eren per a l'altre sexe. Però ara en trobar-los he volgut obrir alguna pàgina i m'he escandalitzat tant que he començat a pensar que molt bé podria ser l'origen de molts abusos sexuals per la repressió d'aquells que els recomanaven.

És veritat que vivíem a l'Espanya de la postguerra. On Església i Estat és diluïen i formaven un mateix verí per contaminar les ments. En deien el *nacionalcatolicismo*. Crec que l'expressió correcta seria: *catolicismo nacional*, ja que va ser l'Església la que es va sotmetre al feixis-

me durant tots els anys que el va protegir. Hem de tenir en compte que, pel Concordat entre Espanya i el Vaticà, el govern espanyol, Franco, tenia dret a participar en l'elecció del bisbes, des de 1941. Aquells bisbes que sempre haurien d'autoritzar la publicació de segons quins llibres i amb una rigorosa censura. Per tant, la (des)educació estava a les seves mans. Més endavant, amb el nou Concordat firmat el 1953 quedava clar el reconeixement del feixisme espanyol per part del Vaticà, amb algunes reminiscències de 1851, tot i que el 1979 es van modificar alguns acords, ja que Espanya passava a ser un estat aconfessional.

Tornant els llibres. Llucieta Canyá va publicar a la dècada dels anys 30 el llibre *L'etern femení*. Tot i que es notava la seva condició catòlica, era una mica més adaptada a allò que ara en diríem feminisme, sense extralimitar-se. Va ser necessari que passessin 20 anys, per publicar un altre llibre dirigit al sexe masculí: *L'etern masculí* (1957). Aquesta escriptora, vaig tenir ocasió de conèixer-la personalment arran d'una setmana de joventut que va organitzar el poble on vivia, i d'on va ser una de les conferenciants, i després en una entrevista a casa seva. Afable, però tossuda. Com que en tinc un bon record, vol dir que tot va anar bé.

Fa uns dies vaig sentir una notícia que deia que les dones es dirigien al Sant Pare actual per demanar-li més igualtat dins l'Església. Deien que es revolucionaven. Quin exemple: ens recorden que les llibertats i els drets es guanyen amb revolucions, no pas en taules de diàleg.

Val la pena, si teniu molts llibres i sou grans, que feu un repàs a la llibreria. Segur que hi fareu una bona esporgada i recordareu que per fer l'amor no cal que ens diguin com ens hem de posar, ja que tots o quasi tots tenim alguns fills. I menys inferns i menys formació espiritual dirigida a submissió. Fem el possible per no anar enrere com volen alguns amb anhels de governar. Hem aconseguit algunes llibertats, encara en falten moltes.

**EXCLUSIU
PER A
SUBSCRIPTORS
D'EL 9 NOU**

A partir d'ara,
teniu accés directe a

**L'HEMEROTECA
HISTÒRICA**

Entreu a el9nou.cat/historic-hemeroteca
un arxiu documental molt valuós
al vostre abast

Totes les notícies
des de
1990

Si encara no sou subscriptors, truqueu al **93 889 49 49**
o entreu a el9nou.cat/subscriure

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

L'ocell i les ales

Com no podia ser d'altra manera, Elon Musk ha entrat a Twitter fent soroll. Li agrada ser singular i alhora gaudir de formes autoritàries. No es conforma a ser ric i poderós, vol que es noti tot exhibint formes variades de prepotència. Afirmar voler canviar el món. "L'ocell ha començat a volar", ha dit de la nova era que inicia la xarxa social. El trumpisme mundial està d'enhonorabona. No tant els partidaris de la gratuïtat. La plataforma serà de pagament. A canvi, t'estalviaràs publicitat i podràs publicar tota mena de fantasies i animalades sense límit. Això és progressar.

Qui més qui menys és a Twitter. La xarxa social més influent encara que no sigui la més nombrosa. No té més de 15 anys d'història, però les dinàmiques que es creen en aquesta trama de *microblogging* condicionen sens dubte la política i moltes altres preses de decisions en el nostre món. Aparentment un espai d'opinió lliure i de contrast de punts de vista, que funciona en realitat com un univers de pressió i de manipulació. Sembla una plaça pública, però l'anonimat dels opinadors fa que el tot acabi essent rude i poc raonable, on les dinàmiques de falsedat, difamació i persecució resulten esfereïdores. El comportament grupal en forma de manada que tendeix a accentuar i a prioritzar les posicions extremes és molt gran, com ho és que una part dels actuaunts són perfils falsos automatitzats –bots–, preparats per contraatacar de manera sistemàtica determinades persones o arguments. Unes pocs individus i màquines organitzades poden crear fàcilment sensacions de pensament dominant i convertir

temes irrelevants en *trendig topic*. Hi ha qui es creu socialment influent perquè fa quatre tuits cridaners i alguns polítics a hores d'ara són poca cosa més que professionals de llançar missatges ocurrents. Després d'estira-i-arronses, Musk l'ha comprat per la increïble quantitat de 44.000 milions de dòlars. Una excentricitat, una plataforma per ser influent. En sentirem a parlar.

Elon Musk és una de les figures més rellevants i cridaneres de les noves grans fortunes amassades a partir d'iniciatives tecnològiques. No l'adorna la discreció que solen lluir gran els patri-

A Elon Musk li agrada ser singular i gaudir de formes autoritàries. No es conforma a ser ric i poderós, vol que es noti

monis ancestrals. Un personatge egocèntric i amb un quadre de narcisista de manual. Li agrada exhibir-se públicament de manera arrogant i opinant de manera atrevida quan no purament temerària. No pertany al nucli dur de Silicon Valley. Actua com un vers lliure i amb el desacomplexament que li dona disposar d'una fortuna valorada en prop de 240.000 milions de dòlars. Va començar a fer-se notar i enriquir amb la plataforma de pagament electrònic Pay Pal i s'ha fet popular amb els cotxes Tesla, producte molt pretensios que ha resultat menys disruptiu del que s'anuncia-

va. Els seus interessos principals són ara els viatges a l'espai, amb SpaceX, o d'intel·ligència artificial per mitjà de NeuraLink. També juga el seu paper a la guerra d'Ucraïna amb el sistema de satèl·lits Starlink que proporcionen connexió a les tropes ucraïneses i que ara amenaça de retirar. Home molt canviant i poc amant de pagar impostos, ha anat desplaçant les seves seves dins els Estats Units per tal de contribuir ben poc a l'erari públic. Liberal extrem, se'l situa dins el que s'anomena l'anarcocapitalisme. La seva vocació és substituir el paper d'allò públic i reduir el pes de les administracions al mínim. Justament, la seva aposta per Twitter la fa, afirma, en la defensa de la llibertat absoluta en els tuits, sense cap mena de limitació en una plataforma ja de natural molt reticent a moderar i bloquejar missatges i comptes problemàtics. En contrapartida, afirma que eliminarà els perfils falsos que actuen de manera robotitzada i es compromet a fer més transparent i a millorar un algoritme de visualització que funciona de manera molt esbiaixada.

Ens agradi més o menys Twitter fa el paper de substitutiu de la plaça pública. Molt en la cultura del nostre temps, redueix el debat a formulacions bàsiques la finalitat de les quals no és aportar llum, coneixement, sinó crear impacte. Un espai on tothom pot expressar la seva opinió encara que no tingui cap formació ni criteri. El nivell de la conversa tendeix a igualar-se per la part baixa i on l'insult, la barroeria, la falsedat i el menyspreu campen de manera triomfant. Amb Musk, tot això segur que no millorarà.

Ares Escrivà Cruells

TRES VOLTES REBEL

La vida t'espera

No ha fet els 16 anys i té pressa, molta. El món s'enfonsa els caps de setmana i festius perquè no pot anar a la discoteca i la resta sí. Aquesta castanyada s'ha hagut de conformar tornant després de sopar i compartint sobretaula –quin remei!– amb la colla de *boomers* que veu, de sobte, en els pares i els tiets postissos. Nosaltres, que ens sentim joves i divertidíssims, som, als seus ulls, adults avorrits que riuen sense solta ni volta d'anècdotes absurdes, que s'entesten a repetir-li que es tregui els cabells de la cara i que van reclamant que deixi el mòbil una estona mentre mantenim el nostre a tocar. Som grans, és diferent. M'ha mirat amb un mig somriure de resignació mentre li deia que no passa res, que és normal que ara no se n'adoni, però que confii i em cregui: retardar la marxa de matinada no és tan greu com sembla. Sé que no l'he consolada i que

continuarà comptant els dies que falten per assolir el que entén per llibertat o alguna cosa similar. I la comprenc més del que es pensa perquè vaig ser ella. Encara tinc fresques a la memòria les discussions per aconseguir sortir una

Encara tinc fresques a la memòria les discussions amb els pares sortir una mica més

mica més. Era urgent. La nit m'atreia però va costar uns quants anys gaudir-la fins a les hores que llavors considerava raonables. Vaig utilitzar totes les tàctiques al meu abast per provar d'estovar el cor dels pares però ells tenien tan clar que no com jo que sí. No em servien de

gaire o de res els clàssics "tothom ho fa" o "soc l'única que no hi va". I quan apareixia el "mentre visquis aquí, seguiràs les nostres normes", sabia que valia més parar –fins a la propera– o la insistència se'm giraria en contra. Només quedava l'opció d'aprofitar al màxim el tros de corda que podia esgarrapar, sempre massa curt al meu criteri. Encara em veig plantada a la porta esbufegant després de creuar mig Lleida corrent per ser puntual havent exhaurit fins a l'últim minut permès. És obvi que el moment va arribar i la sensació actual és que no me n'he perdut ni una i que, possiblement, no me'n calien més ni abans. Ara veig com els costa a uns pares dir que no a la seva filla perquè, tot i que la disgustin, creuen que és el millor per a ella. I segur que ho serà. Perquè el món no s'acaba, bonica. La vida t'espera amb paciència i candelletes. Com nosaltres.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Joan Cuscó i Clarasó

Estimar l'ofici

Aquest llibre d'Agustí Colomines no és cap treball acadèmic. És un dietari personal escrit a partir d'una estada de recerca a Palo Alto l'any 2019. Però també és molt més que això. És un crit a favor del seu ofici d'historiador i, al mateix, temps, un crit vital. Un humanisme ben format.

No és un dietari ensopit i autoreferencial. Ans al contrari, és una dietari viu, amè i ple de reflexions i de dades. Un dietari assagístic que ve precedit d'un magnífic pròleg de Xavier Antich.

Els qui coneixem l'Agustí podem veure-hi i escoltar-hi la seva veu. El ritme de la seva conversa i també el seu entusiasme. Colomines es despulla i al mateix temps amb una gran sinceritat reflexiona sobre l'ofici d'historiador, sobre la política i sobre la seva visió de la recerca i de la docència. Ens ajuda a veure-hi més clar, com diu Xavier Antich, i a pararnos a pensar. Sobretot per la fina ironia que recorre tot el text. Mostra la importància de tenir i de saber assumir una vida intel·lectual, que és una cosa molt més intensa, complexa i vital que la vida acadèmica.

Evidentment no hi podia faltar una constant reflexió sobre la política catalana i sobre el país, la qual ve farcida de la vivència intensa, que n'ha tin-

gut (i patit). "La mediocritat dels polítics catalans ha impedit construir un país modern", escriu. També la de la burgesia, que s'ho va polir tot durant la "gran especulació" de fa uns anys, afegiríem.

Colomines té la capacitat d'enllaçar diversos fils discursius i records d'èpoques diferents sense que se'ns faci feixuc ni erudit. Sense cansar i sense forçar l'escriptura, la qual flueix amb encert. Hi ha una bona concordança entre fins i forma que també trobem en el seu tarannà. I hi ha rigor i concreció.

Al llarg del text el lector podrà fer una bona collita de frases i d'idees sobre les quals podrà (i haurà) de tornar i de retornar ja que, com deia Joan Fuster,

només entenem el que rellegim i el que repensem.

Vegem-ne alguna: "Sense llibertat el món certament no se'n sortirà." "La política sovint esguerra el pensament, i els que s'hi dediquen deixen de llegir." "La corrupció ha degradat la democràcia." "Al paradigma digital. Al contrari, hi detecto el perill de la trivialització." I moltes altres de ben escampades per tot el llibre. Frases breus i idees punyents que hom llegirà acompanyades d'arguments i d'un ampli coneixement de l'època contemporània. Del nostre món, si és que encara en podem dir "nostre".

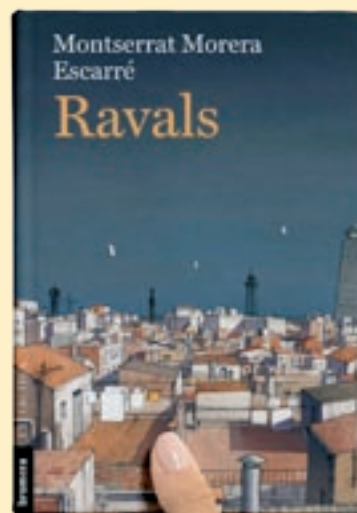
TOT EL QUE EL COR S'ESTIMA

Autor: Agustí Colomines
Editorial: Lleonard Muntaner Editor
Lloc i any d'edició: Palma, 2022
Nombre de pàgines: 258

Pere Martí i Bertran

Una novel·la barcelonina i universal

Montserrat Morera Escarré (Barcelona, 1952), professora i escriptora resident a Vilassar de Dalt i amb arrels valenques, després d'uns anys en què només n'hem pogut llegir narrativa curta, torna a la novel·la i ho fa amb *Ravals*, una obra rica i molt elaborada (tant des del punt de vista lingüístic com del literari i l'argumental), local i cosmopolita alhora, plena de personatges vius i versemblants, i amb recursos, intrigues i secrets suficients perquè no la puguem deixar. Sense cap mena de dubte es tracta d'una novel·la que mostra la maduresa literària de Montserrat Morera. Hi narra la vida (entre el present, els records i fins i tot una engruna de futur) de la Mar Church, nascuda Mar Borràs, al barri del Raval, en plena postguerra i de mare soltera (el règim no reconeixia els matrimonis civils), i després Mar Coll Borràs, en ser reconeguda pel padastre, que serà clau perquè pugui estudiar. Acabada la carrera de Medicina, se'n anirà a Londres, on es casarà amb el científic

Paul Church, amb qui compartirà cinquanta anys ben bons, fins que, gairebé amb 75 anys, arran de la mort de la mare, ha de tornar a Barcelona per buidar i vendre el pis del Raval, fet que la trasbalsa, fa que s'ho replantegi tot i recuperi uns orígens que fins aleshores havien estat plens de llacunes, misteris i frustracions.

Un estol de personatges d'allò més variats i rics l'acompanyen, la complementen i la fan més humana i real, alhora que ens mostren una Barcelona, i més concretament un Raval, amb tots els canvis, però també amb les permanències, que ha sofert al llarg de gairebé un segle: de l'eufòria i les il·lusions republicanes, a la grisor i les pors de la postguerra, a la voluntat de resistència i de canvis dels anys seixanta i del tardofranquisme i a les incerteses d'un present carregat de mals presagis, no només al barri: droga, especulació, terrorisme...

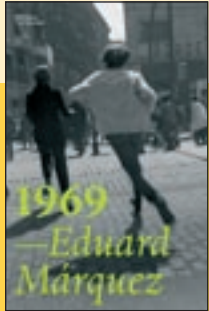
A part de la trama, fonamental en qualsevol novel·la, sobretot si és realista, hi trobem una voluntat literària clara en l'estructura, els recursos literaris, els paratextos, l'estil, els registres, la llengua... I, especialment, en les emotives escenes dedicades a l'atemptat de la Rambla de 2017.

Per tot el que n'he dit i per tot el que m'he de deixar a causa de l'espai de què dispo, *Ravals* m'ha semblat una novel·la mesurada i treballada fins al més mínim detall, que estic segur que formarà part de les obres de referència de la literatura barcelonina i, espero i desitjo, de la catalana.

RAVALS

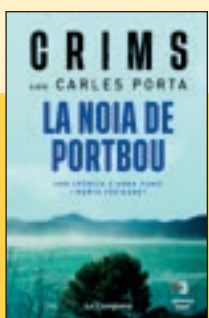
Autora: Montserrat Morera Escarré
Editorial: Bromera
Col·lecció: "L'eclèctica", 334
Lloc i any d'edició: Alzira, 2022
Nombre de pàgines: 279

NOVETATS EDITORIALS

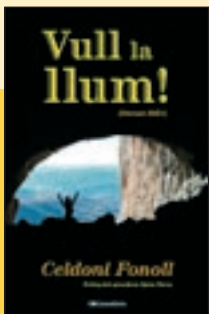
'1969'
Eduard Marquéz
L'Altra Editorial

Torna Eduard Marquéz, un dels nostres narradors més sòlids, després d'uns anys de silenci. I ho fa amb una novel·la que se situa a Barcelona en un any significatiu. Una novel·la-mosaic, amb una combinació d'elements i recursos per retratar un any, el 1969, i al capdavant, explicar la vida.

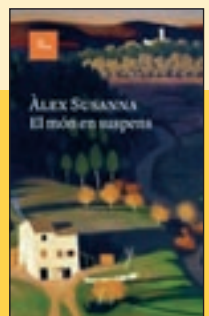
'La noia de Portbou'
A. Punsí / M. Freixanet
La Campana

Aquest llibre es llegeix gairebé com una novel·la, però és tan real com el cos que es va trobar l'any 1990 a Portbou. La investigació endegada des del programa *Crimis* va acabar esbrinant que pertanyia a la jove italiana Evi Rauter. I la família va trobar, si més no, el consol de saber què havia passat amb ella. Un relat emocionant i emotiu.

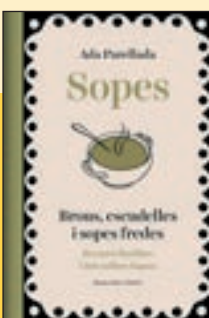
'Vull la llum!'
Celdoni Fonoll
Cossetània

El cantant, poeta i rapsode Celdoni Fonoll és l'autor del que deu ser, a hores d'ara, una de les obres de prosa memorialística més extenses de Catalunya. Acaba de publicar el setè volum dels dietaris que va començar l'any 2011, i s'hi respira la natura, el país, la poesia i la música, les seves passions. Amb un pròleg del president Torra.

'El món en suspens'
Àlex Susanna
Ed. Proa

I parlant de dietaris, l'escriptor i gestor cultural Àlex Susanna és un dels altres fidels al gènere, des que l'any 1989 va guanyar el Premi Josep Pla amb *Quadern venecià*. Ara ens entrega la seva memòria d'un any estrany, el 2020, des del primer al darrer dia. Hi ha els seus temes (art, literatura, paisatge...) però també la vivència de la incertesa.

'Sopes'
Ada Parellada
Rosa dels Vents

Avança la tardor i anuncia l'hivern. És temps de sopes calentes, i la cuinera Ada Parellada ens recorda les mil i una possibilitats d'aquest plat, que pot ser humil com una sopa de pa, contundent com una escudella de pagès o sofisticat com una crema. I no només calent, sinó fred. Les sopes són un episodi essencial de la nostra memòria gastronòmica.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

Llorenç Soldevila

Casa de M. Serrahima

“ 10 de novembre de 1942

Avui han començat al nostre despatx, a les vuit del vespre, les classes superiors de llengua catalana dels Estudis Universitaris Catalans –de l'Institut d'Estudis Catalans– fetes per l'Aramon. No tenien local: en Rubió pot fet les d'ell (literatura) a casa seva, però l'Aramon no, i el meu pare, a indicació meva, ha ofert el despatx. És un bon símptoma que s'hagin començat a reorganitzar les coses essencials de la cultura seriosa (IEC i EUC) i, a més, em fa gràcia que el despatx nostre, on hem viscut tantes coses de tota mena –el meu pare recordava avui que, el 1893 i a la mateixa sala, hi hagué uns Jocs Florals casolans organitzats per ell i presidits per Lo Gayter del Llobregat en persona–, afegeixi amb aquestes classes un record més a la sèrie. M'agradaria assistir a les classes, però és hora de feina, i a més estic poc preparat.

”

Maurici Serrahima

AUTOR
Maurici Serrahima
(1902-1979)

OBRA
'Del passat quan era present, 1 1940-1947'
Ed. 62, 2003

INDRET
Casa de Maurici Serrahima

MUNICIPI
Barcelona
COMARCA
Barcelonès

Al número 3 del carrer de Petritxol hi va néixer Maurici Serrahima i durant pràcticament tota la vida hi va tenir obert el bufet d'advocat. A la mateixa casa, una majòlica a la façana recorda que hi va viure Leandro Fernández de Moratín en la seva estada a Barcelona. Situats davant del portal, podem llegir un fragment de dietari –escrit justament ara fa 80 anys– que ens transporta al temps de la postguerra franquista i descriu una de les moltes reunions clandestines, per fer classes de català al jovent o lligades a grups com Miramar, que es feien al despatx de l'advocat Serrahima.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

249

 CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
CNL D'OSONA

En Joan Petit

Les relacions entre Catalunya i Occitània van més enllà de l'enorme semblança entre les dues llengües bessones. Una d'aquestes semblances és la cançó de *Joan Petit*, cançó cantada per la mainada d'aquests dos països i per tota la serralada pirinenca, incloent-hi el país basc i, segons Joan Amades, en alguns llocs a principis del segle XX es cantava per carnestoltes amb una coreografia força eròtica, en la qual el terme dit podia ser interpretat com el "fal·lus".

Si això ja ha sorprès alguns de vosaltres, potser us sorprendrà de saber que Joan Petit era un personatge real de carn i ossos. Però qui era realment Joan Petit? Si es llegeix l'article de la Viquipèdia en català, hom hi troba:

"En Joan Petit és un personatge molt conegut a la història popular occitana. La cançó deu el seu origen a Joan Petit, un pagès occità que el 1643, a Vilafranca de Roergue, va capitanejar (juntament amb els pagesos La Palha i La Forca) la Revolta dels Crocants de Roergue contra el rei de França Lluís XIV. Quan va ser capturat, va ser condemnat al suplici de la roda. La cançó infantil coneguda avui

és el resultat de l'evolució d'aquesta història i és per aquesta raó que en la cançó se citen les diferents parts del cos, car la tortura de la roda mutilava progressivament el condemnat.

Si bé en la melodia catalana la lletra ha perdut pràcticament les connotacions que la van inspirar, a Occitània es continua utilitzant una lletra que recorda perfectament els fets en diferents versions."

Ens trobem, doncs, davant d'un fet comú extens, com a mínim, en la literatura europea; el final tràgic o el recurs de la violència. Aquest es troba també reflectit en cançons tradicionals de Suècia com *Straffad moder und dotter* (castigades mare i filla) interpretada pel grup Garmarna, o en els contes d'Andersen i en els finals tristos que tant agradaven als romàntics.

Finalment us suggereixo de llegir l'article en occità i d'escoltar la cançó de la mà del famós cantautor occità Joan de Nadau, qui fa una presentació combinant occità i francès i una representació formidable de la història a partir del tercer minut del vídeo. Espero que us agradi.

www.youtube.com/watch?v=hUMegZIB0Xw

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Dones fatals en novel·la negra superior

En la literatura estrictament policíaca l'autor planteja un misteri i a partir de les passes que es fan per a la seva resolució, va enredant un argument que alhora atrapa el lector, que no pot deixar de passar pàgines per descobrir com es resol tot plegat. El gènere ha tingut diversos mestres, però les bases que va establir sir Arthur Conan Doyle i posteriorment les va esprémer Agatha Christie. Tots dos continuen sent noms fonamentals per entendre el perquè de la seva repercussió popular. En canvi, a la novel·la negra sovint el misteri no forma part rellevant de l'equació, sinó que es fixa l'objectiu en els racons més obscurs de la condició humana, un camp tan inabastable com els autors que l'han conreat. A més, però, els condicionants socials del temps i el moment on se situa l'argument ajuden a aprofundir encara més en aquesta foscor. L'època de la Gran Depressió nord-americana després de la crisi de 1929 és un dels moments que han servit per situar relats criminals on els protagonistes estan pressionats no només per la maldat sinó també pels condicionants econòmics que els oprimien fins a asfixiar-los.

A Catalunya vam tenir la sort durant gairebé mig segle que Edicions 62 publicà amb més o menys regularitat la col·lecció La Cua de Palla, on

va donar a conèixer els noms il·lustres d'un gènere on sobresortien Hammett, Chandler, Burnett, Highsmith, Cain, Thompson, Westlake, McCoy, Williams, Goodis, Tracy o Himes, entre altres autors que potser no tenien un nombre tan gran de títols imprescindibles, però que van aconseguir alguna diana impactant com és el cas de John D.

MacDonald i el seu brillant *El final de la nit*. Un dels escriptors que no estan en un lloc predominant del gènere, però que van obtenir uns registres notables en les seves novel·les breus, va ser Gil Brewer. Natural de Canandaigua (Nova York) és considerat com un dels últims descobriments de qui fou director de la revista *Black Mask*, Joseph Thompson Shaw. En les seves obres hi apareix reiteradament el paper de les *femme fatale*, un concepte que probablement ja deu estar prohibit, i que tot sovint em fa acudir al disc del plàtan de la Velvet Underground i Nico, no sigui que n'hagi desaparegut la cançó homònima. Fa unes setmanes vaig començar un dels llibres de tapa groga i negra que 'Seleccions' de la Cua de Palla va fer emblemàtics en moltes llibreries. Era *Color de sang*, precisament de Brewer. I a diferència de molts autors més prestigiosos, el seu argument em va atrapar indefectiblement, amb un relat impecable on la cobdícia humana, els facinerosos sense escrúpols, i també l'allargada ombra del sexe, en són esquers ineludibles.

Diumenge, 9 de gener de 1983
Gil Brewer mor a Florida a seixanta anys

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

THE WHO 'Quadrophenia' MCA, 1973

Quatre anys després del famós *Tommy*, els Who es van despenjar amb una altra òpera rock, *Quadrophenia*, i tot i que semblava impossible van superar l'anterior. Aquí l'argument és completament realista: va d'un adolescent mod i de les dificultats que té per tirar endavant en un ambient familiar i social opressiu en l'Anglaterra de principis dels anys setanta. Però bé, el que importa és la música i aquí, el líder dels Who, Pete Townshend, autor de les 17 cançons, estava en plena forma. Hi ha de tot, des de temes forts típics dels Who, com "The Real Me", "The Punk and the Godfather", "I've Had Enough", "5:15" o "Doctor Jimmy", fins a temes més suaus (no gaires) com "Is It in My Head?" i l'esplendorosa "Love, Reign O'er Me", que tanca l'àlbum. La instrumentació és la de sempre: la guitarra salvatge de Pete Townshend, el baix rocós de John

Entwistle, la millor bateria del món de Keith Moon i la veu en plena forma de Roger Daltrey. A més, Townshend toca una pila d'instruments, sobretot sintetitzadors, que aquí queden discrets i la mar de bé. Tal com va passar amb *Tommy*, *Quadrophenia* també es va convertir en pel·lícula de gran èxit. Una curiositat: quan es va publicar el disc el 1973, hi faltava una cançó, "Doctor Jimmy", de més de vuit minuts, la més llarga. Se la va carregar la censura franquista amb l'excusa que incitava al suïcidi. Una animalada més del franquisme.

NOTES

Rigoberta Bandini: nou disc, final de gira i concert inclusiu

Un dels fenòmens musicals d'aquest 2022 haurà estat l'esclat de la barcelonina Rigoberta Bandini (Paula Ribó). I aquest final d'any, l'autora de l'*Ay mamá* arriba carregada de novetats. Per començar, fa uns dies va publicar el seu primer disc, titulat *La emperatriz*; també està immersa de ple en la seva gira de *comiat*, que acabarà just abans de Nadal i passarà pel Palau Sant Jordi el proper 24 de novembre; i a més ha protagonitzat un dels primers concerts del tot inclusius i accessibles fets en una sala a l'Estat espanyol. Quan va ser això? Doncs fa uns dies a la sala París 15 de Màlaga. El concert va comptar amb interpretació en llengua de signes espanyola, subtítols a través de pantalles, motxilles vibratòries (que transmeten la música a través de vibracions facilitant que les persones sordes puguin vibrar als concerts) i bucle magnètic (un sistema de comunicació per a persones que utilitzen audiòfons). També hi va haver audiodescripció i distribució dels marcadors visuals Navilens

a la sala per a persones amb discapacitat visual (un sistema de marcadors de colors basat en visió artificial que permet llegir a gran distància) i fins a un total de 50 mesures adreçades a l'audiència amb discapacitat sensorial. Bandini, evidentment, s'hi va posar bé i tot van ser facilitats. Posats a buscar un lligam entre accessibilitat, Bandini i Màlaga potser cal fixar-se en el nom de la sala, París 15, i és que al Louvre parisenc és on hi ha l'obra *La llibertat guiant el poble*, de Delacroix, tal com canta Rigoberta Bandini a la popular *Ay, mamá*.

EL TEST

Pep Sentmartí

Primer instrument que vas tocar? La flauta travessera. **Primer grup del qual vas formar part.** L'Escolania de Montserrat. **Primer disc que et vas comprar?** Un de Lola Bobesco. Me'l vaig comprar a Roma.

Quants discos tens? Uns 500. **Salva'n tres.** La *Missa Romana* de Pergolesi, que vam gravar amb l'Escolania, i la missa *Salisburgensis*, que també vam gravar amb l'Escolania, en aquest cas a Salsburg. I també en posaria algun de música d'arrel. **Un concert (com a públic) per recordar.** El de Lluís Llach a l'antiga Atlàntida de Vic. Estava tant a rebentar que fins i tot recordo que es van trencar els vidres de l'entrada. I també em quedo amb el de Lluís Llach al Camp Nou el 1985.

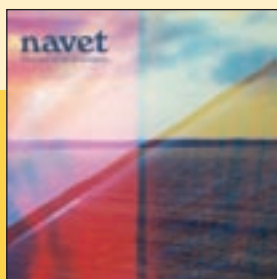
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

PREDICADOR JJ BOLTON 'Ruta al paraíso'

A mitjans de 2019, el músic i emprenedor Josep Coll va començar un viatge des del seu Sant Feliu de Guíxols natal fins a Nova Zelanda batent el rècord de distància terrestre en moto sense assistència ni escales. L'aventura la va iniciar en homenatge a la seva mare, que havia mort de càncer, i el viatge li va servir també per compondre un disc que ara publica amb el nom *Ruta al paraíso* i fent-se dir Predicador JJ Bolton. Coll, que va començar amb Discípulos de Otilia, ha fet un disc sincer, mestís i compromès envoltat d'amics com Joan Garriga o Potato.

NAVET 'Tot el que no sé de nosaltres'

Navet és el nou projecte de Salva Rey (compositor), el seu germà Christian (productor) i Àlex Llovet (lletrista). Tots tres, fa uns anys, actuaven plegats sota el nom de The Pinker Tones i més endavant també van donar vida a Rolf & Flor, un projecte de música infantil amb el qual van publicar quatre llibres-disc. I ara debuten amb un grup de pop, rock i folk on s'allunyen de l'electrònica de The Pinker Tones amb una base harmònica presidida per la guitarra acústica i l'ukelele on després s'hi sumen capes de guitarres elèctriques i sintetitzadors. Madur i adult.

GONZALO DEL VAL 'Tornaviaje'

Gonzalo del Val és un bateria aragonès que ha fet carrera a Dublín, Nova York i, sobretot, a Barcelona. I ara, amb un segell basc, publica un disc de jazz contemporani amb un marcat accent català amb un quartet format pel trompetista osonenc Raynald Colom, el contrabaixista Manel Fortià i Romain Pilon, un dels guitarristes més destacats de l'actual escena jazzística francesa. L'àlbum inclou vuit peces escrites per Del Val, totes instrumentals menys l'última, *Gota d'agua*, on canta Carme Canela amb un regust brasiler.

JARDINERIA

AMIC

Calendari de les plantes d'interior a l'octubre

És temps d'eliminar les fulles seques i les branques o troncs que li donin un aspecte desmanegat

El mes d'octubre a Catalunya es presenta com un gran mes per als jardins i les plantes. Ja entrats a la tardor, és un mes ideal per fer treballs d'adob, podes, sembres... A més, és important remarcar que moltes de les plantes que floreixen en aquesta època de l'any ho fan de manera molt espectacular.

Avui parlarem de les plantes d'interior, i de les cures que necessites en aquesta època de l'any.

És recomanable augmentar la humitat ambiental si hem començat a encendre la calefacció. A més evitarem tenir les nostres plantes prop dels radiadors.

És el moment de reubicar-les, si podem, buscant zones ben il·luminades, evitant els radiadors i l'emissió directa de corrents d'aire climatitzat.

Trasplantarem aquelles que ho necessitin si no

desitgem esperar a la primavera.

Adobarem amb cada reg, alhora que els distanciem, aplicant les dosis recomanades amb fertilitzants més rics en potassa. En aquelles plantes trasplantades fa poc no serà necessari aplicar adobs fins al començament de primavera, ja que el substrat acostuma a estar enriquit amb un fertilitzant de fons.

És temps d'eliminar les fulles seques i les branques o troncs que li donin un aspecte desmanegat. A més de neteja, és una espècie de poda de formació i manteniment.

Tindrem especial cura amb malalties com la botritis, perquè es veu afavorida amb temperatures baixes i humitat alta.

GASTRONOMIA

AMIC

Com conservar millor les fruites i les verdures fresques

Els nous sistemes de congelació busquen com aprofitar més els aliments

A més del foc i la calor, la congelació és una altra de les formes ancestrals de conservació dels aliments. Atura la proliferació de molts dels microorganismes responsables del deteriorament dels aliments (encara que no sempre els elimina, només els paralitza). És perfecta per al peix, perquè elimina l'anisakis (per a això es necessita congelar la peça a -20°C o menys durant cinc dies) o per al pop, perquè trenca les seves fibres i l'estova. No obstant això, aquesta tècnica resulta demolidora, per exemple, amb fruites com les maduixes, que perden la seva textura i consistència en tornar a la temperatura ambiental.

Nous sistemes pretenen trobar solució. De la congelació a la ultracongelació. Per què s'estoven els vegetals congelats? En aplicar temperatures sota zero, moltes fruites i verdures trenquen les seves estructures cel·lulars amb l'aparició dels cristalls de gel, la qual cosa fa que perdin la seva textura cruixent i s'estovin. Aquesta tècnica ha evolucionat cap a la ultracongelació, que redueix la formació de microcristalls de gel, fent que les carns o els peixos congelats mantinguin una qualitat òptima en descongelar-se. Com menys gel hi hagi dins de les cèl·lules, menys probabilitats que es trenquin les parets cel·lulars i deixin els aliments tous.

El procés d'ultracongelació es duu a terme en tancs amb nitrogen líquid o diòxid de carboni a 40 graus sota zero. Posteriorment, s'apuja la temperatura fins als -18/-22 graus que trobem al supermercat i que mantindrem al congelador de casa. La

tècnica dona resultats excel·lents amb els aliments que tenen quantitats mitjanes d'aigua, com carns i peixos, fins i tot per a les verdures de cocció i les fruites trossegades. Però no acaba de convèncer per als vegetals en cru, perquè no queden prou cruixents.

Descongelar també és un desafiament. Un altre problema al qual s'enfronten les bosses de congelats és que en descongelar-se els aliments es deterioren molt més ràpid que el producte refrigerat.

Això s'explica perquè els microorganismes patògens es reactiven i es reproduïen amb més facilitat, gràcies als líquids del descongelat. Per això, es desaconsella el recongelat.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

LA LLETRA PETITA DELS PERTE

Les pluges de milions d'euros les carrega el diable. Hi va haver un exemple quan a l'Estat espanyol governava el PP amb Mariano Rajoy de president i va anunciar una pluja de milions en inversions ferroviàries a Catalunya que s'han materialitzat de manera ben visible: els problemes de servei són gairebé diaris. La pluja de milions es va quedar en algun punt del camí entre la declaració propagandística i l'execució efectiva. Passats uns anys, i amb la mateixa ànsia propagandística, el govern, ara presidit per Pedro Sánchez, va anunciar pluges de milions per a la reactivació econòmica (amb l'afegit que la festa la pagaria la Unió Europea). Algunes de les primeres concrecions d'aquesta suposada tempesta són, per dir-ho de manera suau, poc encoratjadores.

L'exemple que l'arribada dels fons europeus per afavorir una reactivació que, a més, venia amb l'afegit d'afavorir una transformació cap a una economia menys agressiva amb el medi ambient en un context en què el canvi climàtic ha deixat de ser una profecia abstracta sinó una realitat perceptible. La Unió Europea s'ha compromès a engegar una distribució de fons sense precedents per modernitzar la seva estructura econòmica. La distribució d'aquests fons, sota el paraigua del Mecanisme de Recuperació i Resiliència, més conegut com a Next Generation, concedida a l'Estat espanyol la possibilitat de gestionar més de 670.000 milions d'euros –un 6% del seu PIB– per participar activament en aquesta transformació. Els primers passos d'aquesta gestió són, com a mínim, debatibles.

A més d'explicar només de puntetes que per disposar d'aquests fons l'Estat haurà d'afrontar algunes reformes incòmodes (el debat sobre el sistema de pensions, per exemple, acabarà arribant un dia o altre), les regles del joc per a empreses i ciutadans per acabar-hi accedint acaben generant més preguntes que respostes. Entre d'altres motius perquè les normatives es fan tard i provoquen incerteses.

En el cas dels fons que es distribueixen per a empreses, aquestes incerteses legislatives acaben convertint-se en rigideses una vegada coneguda

la normativa. El resultat ja és manifest. Una de les concrecions dels fons Next Generation eren els anomenats Projectes Estratègics per a la Recuperaió i Transformació Econòmica (PERTE, per als amics). La previsió és que es distribuïssin en diversos sectors considerats estratègics. Un d'aquests sectors és el de l'automoció o, com agrada anomenar-ho ara, la mobilitat. Es podrà debatre si aquest és un sector que necessiti tanta atenció i de la dependència que ha tingut tradicionalment del suport públic per desenvolupar projectes. Un debat interessant i, segurament, necessari, però per al cas actual, un debat paral·lel. Per al que ara ocupa, el pla era mobilitzar 3.000 milions d'euros. I, de moment, les assignacions ja confirmades no arriben a cobrir ni un 30% del total. Hi ha hagut grans empreses amb projectes que no s'han vist amb cor de complir amb els objectius establerts i, sobretot, arribada l'hora de la materialització es troben amb l'entrebanc dels tecnicismes. La burocràcia, sempre inflexible.

Fa pocs dies transcendia la queixa d'una de les empreses que lideren els projectes que ja tenen el vistiplau del govern (l'anomenat *hub* d'electromobilitat que aspira a reindustrialitzar les instal·lacions de Nissan). Fets els passos, ja prou enre-

vessats, per sol·licitar els ajuts, les empreses que, sota el lideratge de la vallesana QEV Technologies, tenen intenció de desenvolupar un projecte que hauria de permetre recol·locar 1.500 treballadors de l'antiga Nissan i contribuir a la creació d'un ecosistema de fabricació de vehicles elèctrics es trobava amb la dificultat afegida d'haver d'aportar avals per un import equivalent a la subvenció concedida (més de 100 milions d'euros en el seu cas). Aconseguir avals per a un projecte que encara ni tan sols ha començat és un veritable esport de risc. Com QEV, moltes petites empreses es veuen en la mateixa situació. Han de convèncer de la viabilitat del projecte a l'Estat i als bancs, en una situació del peix que es mossega la cua: com que l'Estat no garanteix que es donarà l'ajuda sense l'aval d'un banc, el banc no concedeix l'aval perquè no hi ha garanties que la subvenció s'acabarà atorgant. Per a les petites empreses és un malson.

D'aquesta manera s'arriba a la situació que recull un informe de la patronal espanyola CEOE: dels fons que han d'arribar de Brussel·les, només s'han executat fins ara un de cada quatre euros (uns 800 milions dels 3.000 previstos). Si els fons Next Generation eren una oportunitat per a la reactivació empresarial, com a motor d'inversions i de creació de llocs de treball, ara només s'està a un 25% del camí.

Més enllà que aquest sigui un percentatge insuficient i de les esmenes que el mateix govern avança que s'imposaran en futures convocatòries per fer-les més flexibles, s'està posant en evidència que els temors expressats des que es va conèixer la predisposició europea a aportar fons a la recuperació empresarial passada la dura crisi derivada de la covid porten camí de ser una realitat. Les grans empreses parteixen amb avantatge a l'hora d'accedir als fons perquè tenen més recursos per aplicar les normatives i més fiabilitat davant de la banca que ha de concedir els avals. Les petites empreses estan en desavantatge, i la sortida de la crisi no serà completa si se n'exclou més del 90% del teixit empresarial.

INDICADORS

Descens d'hipoteques

El nombre d'hipoteques constituïdes a Catalunya es va refredar un 12,6% mensual, coincidint amb el primer mes amb la pujada de tipus d'interès en vigor. Es van firmar 6.208 hipoteques. Al juliol va ser quan es va assolir la xifra més alta des del 2010 (7.102). Tot i el descens, la xifra encara és prou robusta, amb un 13% més que fa un any i el nombre més alt de préstecs en un agost des de 2011.

Euríbor en pujada lliure

L'euríbor a un any, el principal índex de referència per a les hipoteques a tipus variable, continua la tendència a l'alça dels últims nou mesos i s'ha situat en el 2,629% a l'octubre, el nivell més alt des del gener del 2009, segons dades facilitades per l'Associació d'Usuaris Financers (Asufin). L'indicador ha augmentat quatre dècimes respecte del de setembre (2,233%), quan es va superar la barrera del 2%.

ALEGRIA INTERIOR

Antoni Lacueva / antoni@mindfulness-barcelona.com

'Mindfulness' i empatia

Podem distingir tres tipus d'empatia: empatia cognitiva, empatia emocional i preocupació o compassió empàtica.

Com diferenciar-los?

Imagina't per exemple que estàs dinant amb un amic quan rep una trucada telefònica. No saps amb qui parla, però en algun moment el teu amic comença a plorar.

A mesura que veus que el teu amic s'esfondra, és possible que tu mateix comencis a sentir-te malament. Assumir els seus sentiments és el que anomenaríem empatia emocional, és compartir indirectament allò que l'altra persona està passant.

També pots intentar esbrinar què sent i quines en són les causes, i això és el que anomenaríem empatia cognitiva. I si ets un bon amic, probablement t'importi el que està passant i vulguis que se senti millor, i a això en diríem compassió o preocupació empàtica per l'altre.

De la mateixa manera que som responsables dels nostres estats, tenim la responsabilitat de cultivar l'empatia igual com intentem cuidar el nostre cos o la nostra salut mental.

Pots treballar-la amb aquests cinc exercicis:

1- Enforteix els teus recursos interns

Amb atenció conscient, *mindfulness*, ens podem adonar de l'abisme que hi ha moltes vegades entre

l'amabilitat que brindem a les persones a les nostres vides i del tracte que ens mostrem a nosaltres mateixos.

És probable que trobis una diferència significativa en la manera com tractaries el teu amic, probablement amb paciència, generositat i perdó, en comparació amb la manera com reaccionem moltes vegades amb nosaltres mateixos, potser amb culpa, duresa i autocrítica.

L'empatia ha de començar a casa. En desenvolupar l'autocompassió, estem augmentant la nostra capacitat d'empatia.

2- Dedicat bondat als altres quan et sentis esfondrat

Quan et sentis amb estrès, esgotat, que el món només és el teu problema, posa atenció ja sigui en temps, energia o diners en algú a la teva vida. Envia un missatge de text de suport a algú que passa per un moment difícil.

Generar empatia també es tracta de les petites coses que fem cada dia.

Realitzar aquests petits actes, especialment en moments en què sentim que no podem, pot ser energitzant i estimulants.

3- No estar d'acord sense debatere

Tingues una conversa amb algú amb qui no hi estiguis d'acord, però en lloc de debatre o discutir el tema polèmic comparteix el teu punt de vista de com vas arribar a formar la teva opinió i després escolta com l'altre argumenta la seva. Comunicació assertiva.

L'objectiu d'aquesta pràctica és adonar-te que és possible estar en desacord amb una altra persona sense sentir-ne aversió o veure-la com l'enemic.

Empatia no vol dir tolerar, però pot significar comprensió.

4- Fes servir la tecnologia per connectar-te, no només per fer clic i comentar

Com fas servir el teu mòbil? Per a aquest exercici, sigues conscient de com uses actualment el teu telèfon mòbil i reconsidera com podries fer-lo servir de manera diferent.

Tracta de ser intencional sobre la tecnologia com un mitjà en què pot existir una connexió humana i en què pots intentar buscar aquesta connexió.

Aquest exercici no està dissenyat per generar empatia en si mateix sinó per ajudar-nos a portar amabilitat i humanitat a les xarxes socials on possiblement passem gran part del nostre temps.

I si tens més interaccions i converses en temps real, en lloc de simplement deixar un emoji a la publicació d'Instagram d'un amic?

5- Elogia l'empatia als altres

Si poses atenció de cor, és a dir de debò, podràs adonar-te quan les persones del teu entorn laboral, d'amistats o familiar ajuden els altres a assolir els seus objectius o sa superar les seves situacions difícils i aleshores tu els hi pots reconèixer.

Com més puguem cultivar la nostra pròpia empatia i encoratjar-la als altres, més estarem contribuint a una cultura general de bondat.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 04-11-2022 al 10-11-2022

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Mart està retrògrad i tu que ets persona d'acció ara tens dubtes i prefereixes fer les coses amb calma. L'economia pot treure't una mica el son i demanes un ajut o crèdit.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Pot aparèixer algú amb qui sentiràs que us coneixeu de sempre. Si treballes per compte d'altri, podries sentir-te excessivament pressionat o amb massa funcions. Posa límits.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Mart retrògrad inclina a tornar a viure algunes situacions al sector laboral. Si tenies algun problema de salut i no li feies massa cas, ja no esperes més i vas al metge.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Augment de la fertilitat. Si cerques tenir descendència, pot ser un bon moment per intentar-ho. Envoltar-te de l'element aigua pot actuar com a equilibrador de l'ànim.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

No tensis tant les coses amb algú de la família perquè pot trencar-se totalment la relació. Penses molt en algú del passat i tens curiositat per saber com li va actualment.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Amb Mercuri tocant al Sol i a Venus t'importa la imatge que els altres tenen de tu i moderes el teu discurs. Una persona t'atrau força, però de moment no goses dir-li res.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Estàs recuperant la relació amb algunes persones i això et satisfà. Darrerament, potser estàs més comunicatiu, necessites explicar el que sentis i fer valer la teva opinió.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Júpiter ha tornat a la teva Casa V i si tens parella gaudiu plegats de moments de diversió. Tens algunes percepcions o fortes intuïcions que t'anirà bé tenir en compte.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Júpiter és de nou per Casa IV i si estàs pensant a mudar-te podries trobar algunes oportunitats. Notícies d'un familiar que viu lluny. Descobreixes que algú et menteix.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Saturn es va tensant amb el Sol i podries sentir que algú no et valora o et fa el buit. Si és així, no et quedis on no et volen. T'interesses per parlar una nova llengua.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Si tens una vocació professional que havies aparcat, ara pots recuperar-la. Amb el pare o una figura d'autoritat teniu diferències, però arriba el moment de parlar-ne.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Júpiter ha tornat al teu signe i en aquests dies pots viure sorpreses d'allò més curioses. T'anirà bé practicar la moderació econòmica i controlar millor les despeses.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret i Valls

'En los márgenes'
De Juan Diego Botto
Cinema de combat

Seleccionada en la Secció Oficial Orizzonti del Festival de Venècia 2022 i Secció Perles del 70è Festival de Sant Sebastià, *En los márgenes* és el destacable debut en el llargmetratge de l'actor argentí-espanyol Juan Diego Botto, una història pròpia coescrita amb Olga Rodríguez. Juan Diego Botto –*Martín (Hache)* (1997, Adolfo Aristarain), *Obaba* (2005, Montxo Armendáriz) o *Vete de mí* (2006, Víctor García León)– presenta *En los márgenes* sota un format d'històries creuades, en una mateixa jornada, a la ciutat de Madrid. Tres històries on juga un paper determinant, quasi un denominador comú, la notificació judicial d'un desnonament.

Però Diego Botto no és un nouvingut en el món del cinema, ja que va debutar en el cinema amb el curtmetratge *Doble moral*, que formava part del film col·lectiu *Hay motivo* (2004) –al costat de cineastes com David Trueba, Pere Portabella, Gracia Querejeta i Julio Medem, entre d'altres–, film realitzat en ple govern del PP i que afrontava diversos motius socials i polítics, com la política del govern d'Aznar en la invasió a l'Iraq. A Botto ja el precedeix una marcada trajectòria de compromís cívic i social a través del seu activisme i també com a autor teatral.

Entre altres obres, el 2012 escriu l'obra de teatre *Un trozo invisible de este mundo*, un text amb inquietuds socials que afrontava la immigració o l'exili. *En los márgenes* és una mostra de cinema compromès, conscienciat,

un cinema per crear debat. Un cinema del moment, que pren la temperatura a la nostra realitat, que es fa ressò de les situacions més dramàtiques. A estones ho fa, fins i tot, amb una mirada documental, com la presència d'assemblees d'afectats reals per la hipoteca, amb participació de dirigents coneguts, referents del moviment.

Tenim un paper interpretat per Penélope Cruz, productora també del film, reina del melodrama passional convertida aquí en heroïna quotidiana, víctima aclaparada de les circumstàncies. Com si Botto traslladés la Penélope Cruz d'un film d'Almodóvar a un film dels germans Dardenne. D'altra banda, Botto es reserva també un paper, el del marit d'ella, obrer de la construcció i que no creu massa en la força del moviment veïnal per aturar l'execució del desnonament.

Una de les tres històries paral·leles està protagonitzat per Luis Tosar, advocat i activista, implicat i entregat, lluitant per retornar la custòdia d'una nena retinguda pels serveis socials a la seva mare migrant. Aquesta història compta amb la presència del seu fill, que, per culpa d'un imprevist, ha d'acompanyar el pare en aquesta atribolada jornada, ingredient que permet al cineasta abordar el tema de la transmissió de valors i de l'esperit de lluita. En altres ocasions, com la història d'incomunicació d'una mare i el seu fill, demostra una certa tendència a la sentimentalitat i al melodrama.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Guillem Albà porta l'alegria de 'Jaleiu' a les Franqueses

'Jaleiu'. Guillem Albà & La Marabunta. Cicle Humor & Co. Teatre Auditori de Bellavista, les Franqueses del Vallès. Dissabte, 5 de novembre, 20h.

Després de set anys de gira, Guillem Albà i La Marabunta arriben a Bellavista amb més ganes que mai de transmetre tota la seva alegria i energia. Albà, acompanyat de sis músics en directe, torna molt provocador i amb moltes ganes de divertir-se.

Una comèdia d'èxit a Torelló

'Una teràpia integral'. Teatre Cirvianum, Torelló. Diumenge, 6 de novembre, 18.00h.

Arriba al Cirvianum de Torelló aquesta comèdia que posa en qüestió la necessitat de creure en alguna cosa. El retrat d'una societat que necessita tenir fe en alguna cosa que l'ajudi a trobar sentit a la vida. El muntatge, escrit i dirigit per Cristina Clemente i Marc Angelet, està protagonitzat per Abel Folk, Àngels Gonyalons, Roger Coma i Laura Porta.

CINECLUB

'System Crasher'

Alemanya, 2019. Dir.: Nora Fingscheidt. VO alemany i anglès. La Benni és petita però molt perillosa. Amb tan sols 9 anys, aquesta nena ja és el que els serveis socials de protecció al menor anomenen una trenca sistemes. Amb la intenció d'ajudar-la, des dels serveis de protecció al menor contracten Micha, un especialista en la gestió de la ira. Podrà tenir èxit allà on tothom ha fracassat? No ens trobem davant de l'habitual drama sobre nens trapelles. La seva directora i guionista mostra amb tota la cruïda la situació de tenir un fill o una filla amb problemes de comportament. La pel·lícula té un ritme frenètic que, després d'una arrencada ferotge, no s'atura en cap moment.

CINECLUB VIC
8 de novembre de 2022
20h
Espai ETC
Sessió Filmoxarxa

'Magaluf Ghost Town'

Espanya, 2021. Dir.: Miguel Àngel Blanca. Documental. VO castellà. Coses estranyes estan passant a la costa balear: olor de pixats i de sang, cotxes de policia i ambulàncies travessen els carrers sense que ningú els doni importància, crits al mig de la nit... Cada any un milió de turistes ocupen els carrers de Magaluf durant l'estiu. Envaeixen l'espai públic i el transformen en un parc temàtic on tot està permès. És només una petita i tranquil·la localitat de l'illa de Mallorca que molts s'han aventurat a anomenar el Twin Peaks balear. Els seus ciutadans es debaten entre la perfídia quotidiana i el genuí plaer de vacances.

AC GRANOLLERS
8 de novembre de 2022
19h · Cinema Edison

CINEMES

13 EXORCISMOS

Espanya 2022. Dir. Jacobo Martínez. Amb María Romanillos, José Sacristán i Ruth Díaz. *Thriller*. Després d'una sessió d'espiritisme, Laura Villegas comença a comportar-se de manera estranya. Alarmats pel sinistre comportament de la seva filla i convençuts que el dimoni l'ha posseït, els seus pares acudeixen al pare Olmedo, un dels 15 exorcistes autoritzats pel Vaticà per intervenir en casos de possessions demoníques. A partir d'aquí una sèrie de fenòmens estranys començaran a embolicar els protagonistes de la història.

AMSTERDAM

EUA 2022. Dir. David O. Russell. Amb Christian Bale, Margot Robbie i John David Washington. *Drama*. A la dècada dels anys 30, tres amics molt pròxims tenen un pacte per protegir-se sempre, costi el que costi. No obstant això, els dos soldats i la infermera es veuen involucrats en un cas d'assassinat del qual són els tres principals sospitosos. Aquest fet no posarà en perill la seva amistat, i tots junts intentaran demostrar que ells no són els culpables.

Però no ho faran sols, els acompanyaran diversos aliats durant la seva missió. I mentre estan prop de salvar-se de la presó, descobriran un dels majors secrets de la història dels Estats Units.

¡CORTEN!

França 2022. Dir. Michel Hazanavicius. Amb Romain Duris i Bérénice Bejo. *Comèdia*. Un grup d'amics es disposa a realitzar una pel·lícula de zombis en un edifici abandonat. Entre tècnics i actors desganats, sembla que només el director està disposat a invertir l'energia necessària per acabar la seva pel·lícula de terror de baix pressupost. Però la inesperada irrupció d'autèntics morts vivents pertorbarà el rodatge original...

EL CUARTO PASAJERO

Espanya 2022. Dir. Álex de la Iglesia. Amb Alberto San Juan, Blanca Suárez i Rubén Cortada. *Comèdia*. Julián, un divorciat de 50 anys amb problemes econòmics, recorre a una aplicació per compartir el seu cotxe amb desconeguts i, especialment, amb algú que ja no ho és tant: Lorena, una jove que viatja sovint a Madrid. Des

de fa mesos té un seient fix al seu cotxe i últimament també al seu cor. Julián vol aprofitar el viatge per sincerar-se amb ella, però un error a l'hora de triar la resta dels ocupants inclou un inquietant passatger, que provocarà un radical canvi en el rumb dels esdeveniments.

HOPPER, EL POLLOLIBRE

Bèlgica 2021. Dir. Ben Stassen i Benjamin Mousquet. *Animació*. La història de Hopper, el fill adoptiu del rei Pere, un famós aventurer que va néixer meitat pollastre i meitat llebre. Ansiós per ser acceptat malgrat les seves diferències, Hopper s'embarca en una emocionant aventura juntament amb el seu fidel servent Abe, una tortuga sarcàstica, i Meg, una mofeta intrèpida experta en arts marcial, a la recerca de la cobejada relíquia coneguda com l'Hàmster de la Foscor. Tots tres s'enfronten a tot un repte en haver d'arribar abans que Lapin, un malvat la fugida de la presó del qual amenaça la pau del regne.

NO MIRES A LOS OJOS

Espanya 2022. Dir. Félix Viscarret. Amb Paco

León i Leonor Watling. *Drama*. Damián acaba de ser acomiadat després de 20 anys treballant a la mateixa empresa. La seva reacció, furiosa i una miqueta violenta, el porta a sortir corrent i a amagar-se al primer lloc que troba en sortir de l'oficina: un armari carregat en una furgoneta. L'armari, amb Damián a dins, és lliurat a casa de Lucía i Fede, una parella de l'edat de Damián que viu amb la seva filla adolescent, María. Aquesta mateixa nit, un impuls inesperat porta Damián a quedar-se amb la família per convertir-se en una misteriosa presència que observarà i es mourà des de l'ombra.

ONE PIECE: RED

Japó 2022. Dir. Gorô Taniguchi. *Animació*. Uta, la cantant número u del món, es disposa a fer el seu primer concert en directe davant d'un públic format per pirates, *marines* i tota mena de fans. Uta és considerada la cantant més estimada de tot el món. Tot i que sempre ha ocultat la seva identitat, es diu que la seva veu en cantar és tan meravellosa que sembla venir d'una altra dimensió. Ara, es farà un concert en

directe en el qual apareixerà en persona per primera vegada davant del públic. La tan esperada veu que tothom vol sentir es disposa a ressonar mentre multitud d'acolorits pirates, *marines* que no li treuen l'ull de sobre, els Pirates de Barrets de Palla de Luffy, qui se sent atret per la veu de Uta sense saber res, i tota mena de fans de Uta omplen el lloc. La història arrenca amb la impactant revelació que Uta és la filla de Shanks.

VASIL

Espanya 2022. Dir. Avelina Prat. Amb Ivan Barnev i Karra Elejalde. *Drama*. Vasil és intel·ligent, carismàtic i un número u jugant al bridge i als escacs, però dorm al carrer des que va arribar de Bulgària. Alfredo, un arquitecte jubilat, l'acull a casa seva durant un temps davant la mirada atònita de la seva filla Luisa. Els dos homes no tenen res en comú, excepte la seva passió pels escacs. Malgrat les seves diferències, a poc a poc Vasil aconseguirà trencar les barreres construïdes per Alfredo. I és que Vasil té un do: transformar per sempre aquelles persones amb les quals es relaciona.

CARTELLERA

CAMPRODON		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal Camprodoní	Jurassic World Dominion (V.O.)	20.00	-	-	-
	Fuego	-	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00	-
RIPOLL		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Comtal	El cuarto pasajero	-	18.00 i 20.30	19.30	21.00
	DC Lliga de supermascotes	-	-	17.00 (Cicle Cinc)	-
VIC		Dissabte	Diumenge	Dilluns	Dimarts
Espai ETC	Supercuc	-	17.00 (Cineclub Xic)	-	-
	System Crasher	-	-	-	20.00 (FilmoXarxa)
VIC		Divendres	Dissabte i diumenge	De dilluns a dijous	
Sucre	No mires a los ojos	17.55, 20.05 i 22.30	11.50 (dg.), 15.45, 17.55, 20.05 i 22.30		17.35, 19.45 i 22.00
	One Piece : Red (cat.)	18.05	11.35, 15.45 i 18.05		17.40
	13 exorcismos	17.50, 20.10 i 22.30	11.45 (dg.), 15.35, 17.50, 20.10 i 22.30		17.30, 19.45 i 22.00
	Tutankamon: el último viaje	19.35	19.35		19.50
	One Piece: Red (VOSE)	20.20	20.20		19.50
	¡Corten! (VOSE)	-	-		22.00
	Black Adam	18.00, 20.00 i 22.10	11.30 (dg.), 15.35, 18.00, 20.00 i 22.10		17.35, 19.25 i 21.45
	Hopper, el pollolliebre	18.10	11.30 (dg.) i 16.00		-
	Lilo, mi amigo el cocodrilo (cat.)	-	11.30 (dg.) i 15.40		-
	Lilo, mi amigo el cocodrilo	-	11.50 i 17.35		-
El cuarto pasajero	20.25 i 22.35	17.55, 20.25 i 22.35		17.30, 20.00 i 22.00	

Los renglones torcidos de Dios	21.15	21.15	21.30
Halloween: el final	22.25	22.25	-
Smile	19.40 i 22.45	17.30, 19.40 i 22.45	17.30, 19.40 i 21.50
Tadeo Jones 3: la tabla esmeralda	17.55	11.45 (dg.) i 15.30	17.35
Amsterdam	17.45, 20.15 i 21.50	17.45, 20.15 i 21.50	19.20 i 21.50
Bros. Más que amigos	17.25	15.25	17.40

CARDEDEU		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts	Dijous
Esbarjo	El vasco	20.00	20.00	19.00	-	-
	El crit de les roselles	-	-	-	20.00	-
	Estimada Sara	-	-	-	-	20.00 (Docs de Mes)

LA GARRIGA		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Alhambra	Lilo: mi amigo el cocodrilo	-	15.30	16.00	-
	Amsterdam	19.45	17.15	18.00 (VOSE)	19.00
	Argentina, 1985	22.00	-	20.30	16.30
	Modelo 77	17.30	21.45	-	21.15
	Vivir sin parar	-	19.30	-	-

GRANOLLERS		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns	Dimarts
Edison	Un nuevo mundo	19.00 (VOSE)	18.00	19.00 (VOSE)	-	-
	Pacification	-	20.30 (VOSE)	-	19.00 (VOSE)	-
	Magaluf Ghost Town	-	-	-	-	19.00 (VO)

GRANOLLERS	De divendres a dijous	
Ocine	One Piece: Red (VOSE)	17.00 i 19.15
	Viaje al paraíso	21.30
	Tadeo Jones 3: la tabla esmeralda	16.30 i 18.15
	Black Adam (Atmos)	20.00 i 22.30
	Hopper, el polloliebte	15.50 / 16.45
	Halloween: el final (Atmos)	17.35
	Amsterdam (Atmos)	19.45 i 22.15
	One Piece: Red (cat.)	16.00, 18.10 i 20.20
	Modelo 77	22.30
	DC Liga de supermascotas	16.20
	Black Adam	18.20 / 17.00 i 19.30
	Mira como corren	20.45
	Bros. Más que amigos	22.40
	El cuarto pasajero	16.00 / 18.30, 20.30 i 22.30
	No mires a los ojos	18.00, 20.00 i 22.00
	Shin Chan y el misterio (...)	16.15
	Smile	18.10, 20.20 i 22.30
	Black Adam (ICE)	16.00, 19.00 i 22.00
	Los renglones torcidos de Dios	22.00 / 19.45
	Minions: el origen de Gru	16.00 (només dissabte) (Cicle Cinc)
	Vasil	16.10 (ds. no), 18.00 i 22.40
	Lilo, mi amigo el cocodrilo	16.15 i 18.30
	Halloween: el final	20.30
Cerdita	22.40	
13 exorcismos	16.30, 18.30, 20.30 i 22.30	

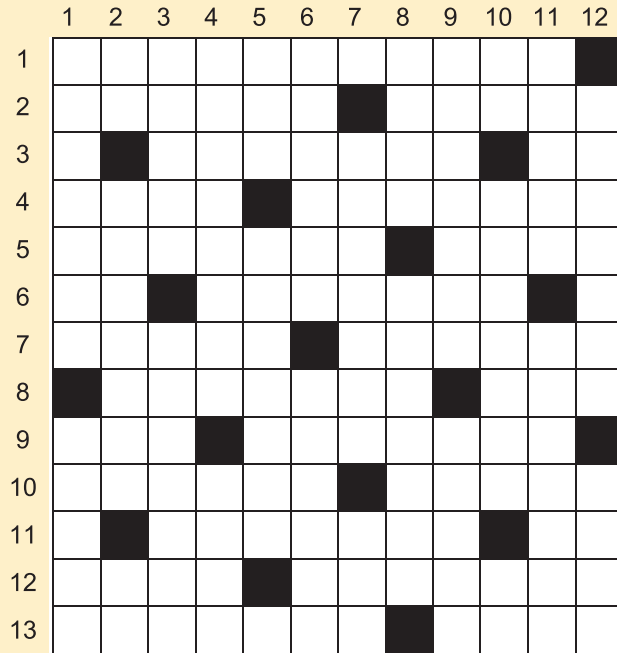
SANT CELONI		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimecres
Ocine	Hopper, el polloliebte	18.00	17.00	17.00	18.30
	La puerta de al lado (VO)	20.00	-	-	-
	Halloween: el final	22.00	20.40	20.40	20.40
	One Piece: Red (VOSE)	18.30 i 19.50	18.30 i 19.50	18.30 i 19.50	18.30 i 19.50
	El cuarto pasajero	20.45 i 22.45	18.45, 20.45 i 22.45	18.45, 20.45 i 22.45	20.30 i 22.30
	Black Adam	17.45, 20.15 i 22.45	16.00, 17.45, 20.45 i 22.45	16.00, 17.45, 20.15 i 22.45	17.45, 20.15 i 22.45
	13 exorcismos	18.10, 20.20 i 22.30	18.10, 20.20 i 22.30	18.10, 20.20 i 22.30	18.10, 20.20 i 22.30
	Los renglones torcidos de Dios	22.00	22.00	22.00	22.00
	Smile	-	22.45	22.45	22.45
	Tadeo Jones 3: la tabla esmeralda	-	16.00	16.00	-
	One Piece: Red (cat.)	-	16.00	16.00	-
	Minions: el origen de Gru	-	16.00 (Cicle Cinc)	-	-
	Lilo, mi amigo el cocodrilo	-	17.45	17.45	17.45
	Hopper, el polloliebte (cat.)	-	-	16.00	-

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Es fan per riure i es busquen per empenyar / 2. No és un addicte a l'opi, és un preparat. Ratlla subterrània / 3. És a la lluna i no està sola. No ha superat les mancances de la guerra. De conya a l'examen / 4. Estiri fort per darrere. Preus per ordre de llista / 5. Pintura de guerra cosmètica. Fumigo l'accés a la gasolinera / 6. Vistiplau al castell de focs. Ningú els vol, tothom els tracta d'escorrialles. Continua a la lluna / 7. Breu descans abans de la recessió total. No és prou intuïtiu però protegeix, empara / 8. Mercader fraudulent infiltrat al govern precedent. Intents de Moure la Terra / 9. Basques per la fi que fan els calois. És qüestió de Moisès el pavimentador / 10. Per la mètrica un peu, per la zoologia un dit. És difícil, car queda a tocar de mar / 11. La fi del món. Seleccionador sense competició. Persona non grata a Dallas / 12. Recipient per grills. Amic?, però si no és ni conegut! / 13. Passar pel colador de la premsa. Barques amb tots els ets i uts.

VERTICALS: 1. Del vegetal que es reproduïx pel cor del poli. Que profund, vist des de baix! / 2. Introducció a l'epistemologia. De l'antic teló d'acer, la regió amb menys classe obrera. Pronom xinès / 3. Comparació que val per mil. Planta tan sonora que resulta addictiva / 4. El petit escriptor mallorquí?: no, una peça de l'escut. Quantitat per cent però ascendent / 5. Tecnologia dels 70. Concentrat en poques paraules. Actrius sense actius / 6. Llaunes que solen actuar en cor. Delegació navarresa al Llenguadoc / 7. Al tancar aquesta edició. Roques volcànico-gallinàcies.

Capella per resar a la romana / 8. En una casa així s'hi sol calar foc. Pila tan perpètua com el cosmos mateix / 9. Es baralli davant dels nassos del jutge. Quan s'asseu de cames creuades sembla un ós / 10. Tripliquen l'entrenament. Penjaments anguniosos que es diuen. Primer graó de l'escala / 11. Cordes que no diuen mai que no. Il·lustrat amb imatges de sants / 12. Global i sense fissures, com un bon vodka. No els cal estudiar per ser les més aplicades.

SUDOKUS

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: difícil

	8	4		9		3	2	
		2					1	
7	6		3					
1	7		2	5		8		
	4		9	8				1
9	5				1		7	
	2						6	5
8			6			7		9

Dificultat: fàcil

	9		5	4			7	3
5	2		3					
						5		9
7		3			5			
	5		7					6
6			9	3		8		
2	4					9		
	6			5	2			4
3	7	5	4		8		6	

QUADRE NUMÈRIC

6	+		+		9
-		+		-	
	-		-		-3
-		-		-	
3	+		+		17
-5		-1		-7	

SOPA DE LLETRES

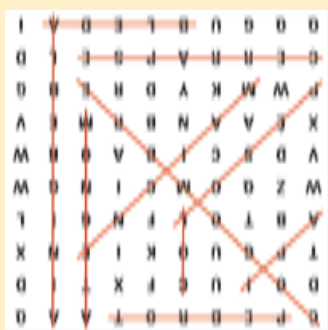
C	P	E	B	R	O	T	A	A	Q
D	O	I	U	C	F	X	T	I	D
T	P	G	U	O	K	I	E	N	X
A	B	T	O	L	F	N	G	Í	L
W	Z	Q	O	M	C	I	N	G	W
V	D	S	C	I	B	A	O	R	W
X	È	A	A	N	B	R	M	E	V
P	W	M	K	Y	D	R	E	B	G
C	E	R	R	À	P	S	E	L	D
Q	Q	G	U	B	L	E	D	A	I

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Albergínia
- Api
- Bleda
- Cogombre
- Col
- Enciam
- Espàrrec
- Mongeta
- Pebrot
- Pèsol

SOLUCIONS

	-7	-1	-5	
17	5	9	3	
-3				
9	2	1	6	

5	8	4	1	9	6	3	2	7
8	1	5	6	4	2	7	3	9
4	2	9	7	3	8	1	6	5
9	5	8	4	6	1	2	7	3
2	4	3	9	8	7	6	5	1
1	7	6	2	5	3	8	9	4
7	6	1	3	2	5	9	4	8
3	9	2	8	7	4	5	1	6
5	8	4	1	9	6	3	2	7

3	7	5	4	9	8	1	6	2
8	6	9	1	5	2	7	3	4
2	4	1	6	7	3	9	8	5
6	1	2	9	3	4	8	5	7
9	5	4	7	8	1	3	2	6
7	8	3	2	6	5	4	9	1
4	3	6	8	2	7	5	1	9
5	2	7	3	1	9	6	4	8
1	9	8	5	4	6	2	7	3

P	E	S	S	I	G	O	L	L	E	S		
O	P	I	A	T	A	L	I	N	I	A		
L	B	A	T	A	L	I	A	T	M	B		
C	O	L	O	R	E	T	A	R	I	F	E	S
O	A	S	G	A	S	L						
O	H	R	E	S	I	D	U	S	L			
M	A	T	U	T	I	M						
O	I	S	M	O	S	A	I	C	A			
D	A	C	T	I	L	C	O	S	T	A		
N	A	N	T	O	L	E	G	J	R			
N	A	N	T	O	L	E	G					
F	I	L	A	R	A	L	U	D	A	T		

Dificultat: difícil

Dificultat: fàcil